

Fot. 3. David Batten, University of Manchester, laureat nagrody W. H. Jongmana (Fot. A. Popławska-Raszewska).

Phot. 3. David Batten, University of Manchester, laureate of the W. H. Jongmans medal (Phot. A. Popławska-Raszewska).

stratygraficzne w dalszym ciągu używane są w paleobotanice).

Na wszystkich sesjach widące były tematy „klasyczne”, a więc dotyczące anatomii, morfologii, sposobów rozmnażania, fizjologii, taksonomii, ekologii oraz ewolucji roślin w minionych okresach geologicznych. Pojawiały się także referaty o innej tematyce, w tym dość znaczna ilość wystąpień dotyczyła rekonstrukcji paleoklimatu przy zastosowaniu wielu nowatorskich, coraz bardziej zmatematyzowanych metod. Paleoklimatowi poświęcone były częściowo sesje w sekcjach mezozoicznej i „trzeciorzędowej”. W sekcji „czwartorzędowej”, oprócz tematów palinostratygraficznych wiele uwagi poświęcono wpływowi człowieka na szatę roślinną holocenu.

Trzeciego dnia konferencji w Muzeum Narodowym odbyły się warsztaty poświęcone działalności Kaspara Marii von Sternberga – wielkiego dziewiętnastowiecznego paleobotanika, autora fundamentalnego dzieła „*Versuch einer geognostisch-botanischen Darstellung der Flora der Vorwelt*”, który mieszkał i pracował

w Pradze. W trakcie warsztatów można było obejrzeć wspaniałe zbiory paleontologiczne Muzeum. Po południu chętni udali się na wycieczkę z przewodnikami po najpiękniejszych zakątkach Pragi.

Czwarty dzień konferencji to powrót do sesji referatowych w sekcjach. Wieczorem odbyła się uroczysta sesja pożegnalna, podczas której prof. Lilla Hably zaprosiła wszystkich uczestników do Budapesztu na kolejną, ósmą Europejską Konferencję Paleobotaniczno-Palinologiczną w 2010 r. Podano również miejsca kolejnych konferencji, w 2014 roku będzie to Bukareszt w Rumunii, a w 2018 – Torino we Włoszech. Ogłoszono także informację o utworzeniu strony internetowej o tematyce paleobotanicznej (www.palaeobotany.org), pod patronatem *International Organisation of Palaeobotany*. Celem istnienia strony jest promowanie współpracy międzynarodowej, gromadzenie w internecie jak największej ilości informacji paleobotanicznych, ułatwianie dydaktyki oraz rozpowszechnianie wiedzy paleobotanicznej.

Po konferencji odbyły się dwie interesujące i dobrze zorganizowane wycieczki do klasycznych stanowisk czeskich flor: kredowej z warstw peruckich i „trzeciorzędowej”. Na zakończenie wycieczek organizatorzy zaprosili uczestników na pożegnalne przyjęcie w Browarach Pilzneńskich w Pilźnie.

Ewa DURSKA

BOTANIKA ZAGRANICĄ BOTANY ABROAD

UKRAIŃSKIE TOWARZYSTWO
BOTANICZNE

The Ukrainian Botanical Society

Wiosną 2005 roku Ukraińskie Towarzystwo Botaniczne (Українське ботанічне товариство – UBT), liczące ponad 850 członków, obchodziło jubileusz 80-lecia istnienia. Początki Towarzy-

stwa związane są z Akademią Nauk Ukrainy, bowiem narodziło się ono w dniu 18 kwietnia 1925 r. z Sekcji Botaniki II Wydziału tej szacownej organizacji jako stowarzyszenie naukowe. Na czele władz Ukraińskiego Towarzystwa Botanicznego stali zawsze wybitni botanicy i organizatorzy nauki. Pierwszym przewodniczącym został akademik – prof. O. W. Fomin. Natomiast I Zjazd UBT odbył się w 1957 r. w Kijowie czyli w miejscu jego powstania, a jego pierwszym prezesem wybrano również akademika – prof. D. K. Zerowa. W ramach Towarzystwa działały w owym czasie 3 sekcje: dendrologii i aklimatyzacji roślin, fizjologii roślin oraz mikologii, fitopatologii i immunologii roślin, skupiając w swoich szeregach 360 członków. Nieco później merytoryczne spektrum poszerzono o dalsze sekcje, a mianowicie: florystyki i systematyki, introdukcji, ochrony szaty roślinnej i resursoznawstwa. W powojennej historii Towarzystwa, podobnie jak w Polsce, spotykamy się z jego dynamicznym rozwojem. Jest zrozumiałe, że działalność Towarzystwa w bardzo dużym stopniu związana była i jest z Kijowem – siedzibą największego, prężnego i promieniującego ośrodka botanicznego – chociaż szybko dołączyły doń inne, silne placówki akademickie (Lwów, Charków, Odessa, Dniepropietrowsk), tworząc sformalizowane struktury w postaci oddziałów. Trzy kolejne Zjazdy (1960, 1964, 1968) miały miejsce w Kijowie, ale silnym impulsem do dalszego rozwoju Towarzystwa stał się pomysł organizowania zjazdów poza Kijowem. Tym sposobem w 1972 r. odbył się piąty Zjazd w karpackim Użgorodzie. Sprzyjało to dalszemu rozwojowi Towarzystwa, które pozyskiwało członków nie tylko z grona profesjonalnych botaników, ale i spośród amatorów. Na Zjeździe tym funkcję prezydenta Ukraińskiego Towarzystwa Botanicznego powierzono akademikowi, członkowi Państwowej Akademii Nauk Ukrainy – prof. Konstantynowi Merkuriewiczowi Sytnikowi, który tę zaszczytną funkcję piastuje do dziś. To przede wszystkim za Jego sprawą wyznaczono strategiczne cele dotyczące opracowania listy najbardziej wrażliwych na antropogeniczne zmiany

gatunków roślin i grzybów, przez umieszczenie ich w „Czerwonej Księdze Ukrainy”, czy zestawienia zagrożonych zbiorowisk roślinnych tworzących „Zieloną Księgę Ukrainy”. Praktycznym wymiarem dalekowzrocznych inicjatyw Prezydenta Sytnika, było również zorganizowanie kolejnego, VI Zjazdu UBT w 1977 r. w stolicy Donbasu – Doniecku, w samym centrum ośrodka przemysłowego, a zarazem regionie silnych przekształceń środowiska przyrodniczego. Osobiste zaangażowanie Prezydenta Sytnika doprowadziło też do utworzenia na wschodnich rubieżach Ukrainy – Donieckiego Ogrodu Botanicznego. Dzięki tej placówce mogły rozwinąć się intensywne prace nad naukowymi podstawami fitorekultywacji regionu. Problemy te, jak i szereg innych ważnych zadań, zawarte były w głównym referacie, wygłoszonym przez prof. Sytnika p.t. „Zadania nauk botanicznych we współczesnym świecie”.

VII Zjazd UBT odbył się w 1982 r. na Krymie (Jałta) w oparciu o znaną placówkę Nikitskiego Ogrodu Botanicznego. Również i na tym Zjeździe Prezydent Sytnik wygłosił plenarny wykład, w którym sformułował zadania na najbliższą przyszłość, jak i problemy na które należy zwrócić uwagę w dalszej perspektywie czasowej. Za najważniejsze zadanie uznał konieczność podjęcia prac nad naukową teorią umożliwiającą określenie parametrów racjonalnego wykorzystywania zasobów przyrodniczych, czyli przyjaznego dla środowiska rozwoju cywilizacyjnego, ekorozwoju. Również pozostałe postulaty Sytnika okazały się w pełni uzasadnione: potrzeba krytycznych badań nad endemizmem, harmonijny rozwój nowoczesnych metod badawczych w tradycyjnych i najnowszych działach botaniki, intensyfikacja badań nad florą roślin niższych i grzybów.

Do kolejnego Zjazdu zaproszono botaników do Iwano-Frankowska (1987 r.), w którym obok aktualnej problematyki z obszaru biologii molekularnej, prezentowano osiągnięcia z biotaksonomii, fitogeografii i ekologii mszaków i glonów, a także grzybów i porostów tradycyjnie zaliczanych do świata roślin.

Nowy rozdział w historii UBT otwiera IX

Zjazd, który po raz pierwszy odbył się już w niepodległej Ukrainie w Dniepropietrowsku (1992). Nowym elementem obrad były referaty związane z biologią kosmiczną, a dotyczące wpływu warunków lotów kosmicznych (grawitacji, mikrograwitacji) na morfogenezę komórek roślinnych. Dokonano też szeregu zmian organizacyjnych, w tym utworzono Sekcję Historii Botaniki, której wyznaczono szereg zadań m.in. analizę dorobku największych botaników, odkrywanie śladów działalności wśród botaników represjonowanych wraz z publikowaniem ich prac wcześniej zakazanych czy publikowanie prac poświęconych dyscyplinom botanicznym w poszczególnych ośrodkach naukowych i akademickich.

Najważniejszym wydarzeniem X Zjazdu w Połtawie (1997 r.) był wykład Prezydenta Sytnika p.t. „Światowa i Ukraińska botanika w XX wieku i perspektywy jej rozwoju w trzecim tysiącleciu”. Głębką mądrość można odczytać w stwierdzeniu, że „w żadnym razie nie można rugować tradycyjnych kierunków botaniki, dzięki którym poznajemy różnorodność i bogactwo świata roślin i grzybów, jakie są niezbędne dla rozwoju wszystkich innych kierunków badawczych”. Sformułował też prognozy mówiące, że w trzecim tysiącleciu na podstawie syntetycznej teorii ewolucji wyjaśniony zostanie związek między makro- i mikroewolucją, nastąpi dalszy spadek bioróżnorodności fitobioty, powstaną nowe flory, możliwa jest ekstremalna (katastrofalna) synantropizacja flory Ukrainy, wprowadzone będą nowe procedury zabezpieczania roślin wymierających np. metodą hodowli *in vitro*, inżynieria komórkowa zabezpieczy zachowanie gatunków stenotopowych, ludzkość nauczy się regulować produktywnością. Prof. Sytnik z wielką wiarą utwierdzał zebranych, że prognozuje wielki rozkwit ukraińskiej botaniki w trzecim tysiącleciu. Uhonorowaniem i ukoronowaniem przewidywanego rozwoju będzie zorganizowanie na Ukrainie światowego spotkania botaników – Międzynarodowego Kongresu Botanicznego.

Spotkanie botaników ukraińskich w trzecim tysiącleciu rozpoczęło się Zjazdem w Char-

kowie (2001 r.). Wiodące zagadnienia przedstawiane w czasie obrad dotyczyły aktualnie prowadzonych badań taksonomicznych roślin i grzybów; florystyki i ochrony szaty roślinnej; głównych kierunków badań nauki światowej; osiągnięć introdukcji i selekcji oraz problemów z obszaru dydaktyki botaniki w szkołach wyższych. Prezydentem UBT ponownie wybrano prof. Sytnika, a v-ce prezydentami zostali: I. O. Dudka, T. W. Dogadina, W. I. Komendar, S. Ł. Mosyakin, A. P. Trawlejew, S. J. Kondratiuk, P. A. Moroz, a sekretarzem naukowym – W. M. Minarczenko. Rada Główna UBT składała się z 37 osób reprezentujących poszczególne Oddziały i specjalistyczne Sekcje.

Do podstawowych zadań Towarzystwa, zgodnie z obowiązującym od 2002 r. statutem, należy: wspieranie rozwoju botaniki i nauk pokrewnych, dbałość o rozwój współpracy członków Towarzystwa w obrębie Ukrainy i poza jej granicami, podnoszenie prestiżu i znaczenia botaniki. Najwyższą władzą Towarzystwa jest Zjazd, zwoływany nie rzadziej niż raz na 5 lat. Omówienie XII Zjazdu Ukraińskiego Towarzystwa Botanicznego, który odbył się wiosną 2006 r. w Odessie, przedstawiono w oddzielnym doniesieniu.

Karol LATOWSKI

Z ŻYCIA PTB POLISH BOTANICAL SOCIETY NEWS

ZEBRANIE SEKCJI HISTORII BOTANIKI PTB (KRAKÓW, 30 MAJA 2006)

**Meeting of the Section of History of Botany
of the Polish Botanical Society
(Kraków, Poland, 30 May 2006)**

W dniu 30 maja 2006 r. w sali konferencyjnej Instytutu Botaniki UJ odbyło się zebranie Sekcji Historii Botaniki PTB. Na wstępie dyrektor Ogródu Botanicznego UJ prof. dr hab. Bogdan Zemanek przywitał przybyłych w imieniu chorej